

НОВОМИРГОРОДСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 3
НОВОМИРГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ПОГОДЖЕНО

Начальник Новоукраїнського РУ ГУ
ДСНС України у Кіровоградській
області

_____ Олег ДИШЛИУК

30 січня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник ЦЗ - директор

_____ Тетяна СВИСТУНОВА

30 січня 2025 року

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
спеціальної підготовки працівників
Новомиргородського ліцею №3, що входять
до складу формувань цивільного захисту**

I. Загальні положення

1.1. Робоча навчальна програма спеціальної підготовки працівників Новомиргородського ліцею №3, що входять до складу формувань цивільного захисту (далі - Програма) відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444, Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 443, Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 року №787, Примірного положення про формування цивільного захисту, затвердженого наказом МВС України від 31 травня 2015 року № 113, Програми загальної спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту розробленої навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Кіровоградської області та затвердженої головою Кіровоградської обласної державної адміністрації 18.08.2017 року.

Програма є основним елементом навчально-методичного забезпечення підготовки працівників дій у надзвичайних ситуаціях.

Підготовка працівників Новомиргородського ліцею №3 до дій у надзвичайних ситуаціях за програмою спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту передбачає:

- навчання за програмою загальної підготовки працівників Новомиргородського ліцею №3 до дій у надзвичайних ситуаціях — вивчення інформації, що міститься у планах реагування на надзвичайні ситуації, про дії в умовах загрози і виникнення надзвичайної ситуації, а також оволодіння навичками надання першої допомоги потерпілим, користування засобами індивідуального і колективного захисту;

- навчання за програмою спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань — ознайомлення з обов'язками, навичками користування та матеріальною частиною техніки, приладів і табельного майна таких формувань, засобами захисту, вивчення порядку приведення їх у готовність, проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Підготовка працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту (далі працівники), до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється в першу чергу за програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях. Під час проведення занять за темами програми загальної підготовки працівники вивчають і отримують практичні навички щодо використання засобів індивідуального захисту, захисних споруд, надання домедичної допомоги. Також, вивчають зміст плану реагування на надзвичайні ситуації.

Враховуючі, що формування цивільного захисту комплектуються на добровільній основі працівниками суб'єкта господарювання, які здатні за станом здоров'я виконувати роботи в умовах надзвичайної ситуації, тобто не підготовленими працівниками, головна мета підготовки формувань цивільного захисту за даною програмою - є особиста підготовка працівників та їх підготовка до спільних дій у складі формування за планом реагування на надзвичайні ситуації.

Актуальність програми полягає у необхідності проведення навчання працівників діям у складі формувань цивільного захисту при виконанні основних

завдань за призначенням в умовах загрози та під час виникнення надзвичайних ситуацій. Значення програми полягає у необхідності врахування загроз техногенного та природного характеру, які притаманні Кіровоградській області, а також існуючих загроз надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру під час проведення навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях у складі формувань цивільного захисту.

Метою програми є забезпечення:

своєчасного та систематичного навчання, оновлення знань працівників щодо дій у складі формувань цивільного захисту під час загрози та виникнення надзвичайних ситуацій;

врахування особливостей та ризиків виникнення надзвичайних ситуацій у Кіровоградській області під час проведення невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

навчання працівників діям в умовах загрози і виникнення надзвичайної ситуації, а також оволодівати навичками надання першої допомоги потерпілим, користування засобами індивідуального і колективного захисту;

оволодіння знаннями та навичками при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

оволодіння знаннями та навичками при проведенні відновлювальних робіт у мирний час та в особливий період та при здійсненні заходів щодо життєзабезпечення населення, яке постраждало від надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій або терористичних актів.

У результаті проходження навчання за Програмою працівники повинні бути здатними вирішувати професійні завдання в умовах виникнення надзвичайних ситуацій та володіти професійними компетенціями для забезпечення реалізації завдань з питань цивільного захисту та знати:

основні завдання та структуру формувань цивільного захисту до складу якого входять працівники;

обов'язки працівників, які входять до складу формувань цивільного захисту;

порядок оповіщення, збору і приведення формування у готовність до виконання завдань за призначенням;

матеріально-технічного оснащення формування та порядок отримання майна, технічних засобів та обладнання;

правила використання і зберігання штатних технічних засобів, засобів індивідуального захисту;

порядок і способи виконання заходів цивільного захисту при проведенні невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

порядок і способи виконання заходів цивільного захисту при проведенні відновлювальних робіт у мирний час та в особливий період та при здійсненні заходів щодо життєзабезпечення населення, яке постраждало від надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

заходи безпеки при проведенні невідкладних робіт.

У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується вміти:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення надзвичайних ситуацій;

чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати основні заходи за призначенням формування цивільного захисту та згідно із планами реагування на надзвичайні ситуації або інструкціями щодо дій персоналу при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій;

виконувати функціональні обов'язки під час приведення формування у готовність до виконання завдань за призначенням;

здійснювати заходи цивільного захисту у складі формування цивільного захисту під час проведення невідкладних робіт в умовах виникнення надзвичайних ситуацій;

вміло застосовувати засоби пожежогасіння, закріплену штатну техніку, механізми, прилади та інше табельне майно, а також засоби захисту під час проведення спеціальних, невідкладних робіт;

виконувати правила особистої безпеки у процесі виконання невідкладних робіт.

Для забезпечення належного проведення занять за тематикою спеціальних програм підготовки працівників ліцею, що входять до складу формувань цивільного захисту наказом директора ліцею дані працівники розподіляються за навчальними групами, відповідно до створених формувань цивільного захисту.

Керівниками навчальних груп призначаються керівники формувань цивільного захисту.

Курсове навчання здійснюється у складі навчальної групи в закладі шляхом засвоєння працівниками теоретичного матеріалу під час лекцій, обговорення, показу, практичних та контрольних занять.

До проведення занять з надання домедичної допомоги залучається медична сестра.

При індивідуальному навчанні працівник вивчає зміст програм самостійно та шляхом консультацій у керівника навчальної групи.

II. Зміст Програмою спеціальної підготовки та перевірка засвоєння змісту Програми спеціальної підготовки

Програма складається з двох розділів.

Перший розділ програми містить загальну тематику, яка вивчається працівниками формувань цивільного захисту, незалежно від покладених на них завдань.

Другий розділ програми - спеціальна тематика, що відпрацьовується відповідно до завдань, які покладені на формування цивільного захисту.

Перевірку засвоєння змісту Програми проводити комісією з питань надзвичайних ситуацій.

Перевірку знань за змістом Програми проводити шляхом опитування в усній формі.

III. Розподіл навчального часу за розділами програми та формами навчання

№ теми	Розділ програми, найменування тем	Види занять, години
СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА		
Розділ І. Загальна складова (для всіх формувань цивільного захисту)		3 години групове заняття, тренінг, консультація
1	Призначення і організаційна структура формувань цивільного захисту, функціональні обов'язки особового складу та його дії за планом приведення формування в готовність до виконання завдань.	1 година
2	Заходи безпеки та прийоми надання само- та взаємодопомоги при пораненнях, опіках, кровотечах, переломах в ході проведення невідкладних робіт. Перша медична та долікарська допомога.	1 година
3	Порядок переведення формування цивільного захисту до функціонування в умовах надзвичайної ситуації та особливого періоду.	1 година
Розділ 2. Профільна складова		5 годин групове заняття, тренінг
Для ланки пожежогашіння		
1	Пожежно-технічне спорядження. Вогнегасні речовини та область їх застосування.	1 година
2	Проведення першочергових та інших невідкладних робіт в осередках пожеж, їх гашіння, а також під час виникнення аварій, катастроф, стихійного лиха.	1 година
3	Протипожежні профілактичні заходи у закладі.	1 година
4	Способи та прийоми гашіння пожежі у закладі. Прийоми рятування людей з палаючих будівель і споруд.	2 години
Для ланки обслуговування укриття		
1	Загальні вимоги до утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту.	2 години
2	Дії ланки обслуговування укриття щодо приведення його у готовність до прийому працівників та здобувачів освіти.	1 година
3	Документація ланки обслуговування укриття Новомиргородського ліцею №3.	2 години
1	Перевірка знань	1 година усне опитування
Разом		9

IV. Зміст тем за розділами програми

Загальний обсяг годин Програми спеціальної підготовки - 9 годин.

1. Загальна тематика - (3 години)

Тема 1. Призначення і організаційна структура формувань цивільного захисту, функціональні обов'язки особового складу та його дії за планом приведення формування в готовність до виконання завдань. (1 година)

Призначення формувань ЦЗ, їх роль та місце у системі виконання заходів з ліквідації надзвичайних ситуацій різних факторів походження. Організаційна структура ланок, техніка, засоби озброєння, обладнання і майна. Поняття о готовності формування, порядок приведення формування у готовність. Функціональні обов'язки особового складу та його дії при приведенні формування у готовність до виконання завдань. Оповіщення, місце та час збору особового складу. Порядок отримання табельного майна, підгонка засобів індивідуального захисту. Порядок виходу і строк прибуття у визначений район. Заходи, які проводяться з метою підвищення готовності формувань. Практичне приведення формування у готовність.

Тема 2. Заходи безпеки та прийоми надання само - та взаємодопомоги при пораненнях, опіках, кровотечах, переломах в ході проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Перша медична та долікарська допомога при гострих отруєннях небезпечними хімічними речовинами. (1 година)

Необхідні міри безпеки при проведенні невідкладних робіт у задимлених і загазованих приміщеннях, при організації робіт в зонах катастрофічного затоплення, в умовах поганої видимості, у ночі та зимою.

Прийоми і способи зупинення кровотечі, накладання пов'язок на поранення і опечені ділянки тіла. Основні правила надання першої медичної допомоги при переломах, вивихах і забитих місцях. Надання першої медичної допомоги при опіках (термічних і хімічних). Надання першої медичної допомоги при шоку, непритомності, ураженні електричним струмом, обмороженні. Перша медична допомога при отруєннях і ураженнях отруйними речовинами. Особливості надання допомоги при витягу людей з під завалів.

Тема 3. Порядок переведення формування цивільного захисту до функціонування в умовах надзвичайної ситуації та особливого періоду.

Зміст заходів приведення формування в готовність до дій за призначенням. Порядок оповіщення та збору працівників, що входять до складу формування цивільного захисту. Порядок приведення техніки, обладнання та інших ресурсів формування цивільного захисту у готовність до застосування. Підтримання у готовності техніки і майна спеціального призначення для виконання завдань з цивільного захисту у мирний час та особливий період. Взаємодія з органами управління та силами цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем, їх ланок, які залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Забезпечення та поповнення матеріальних та інших ресурсів формування цивільного захисту.

2. Спеціальна тематика - (5 годин)

Для ланки пожежогасіння

Тема 1. Пожежно-технічне спорядження. Вогнегасні речовини та область їх застосування. (1 година).

Матеріально-технічне забезпечення протипожежного формування технікою та спорядженням. Основні, спеціальні та допоміжні пожежні автомобілі. Основні пожежні машини: пожежні автоцистерни, автонасоси, насосно-рукавні автомобілі, пожежні насосні станції тощо. Спеціальні пожежні машини: авто драбини, колінчаті автопід'ємники,

автопенопід'ємники, пожежні газодимозахисні автомобілі, автомобілі зв'язку тощо. Допоміжні пожежні машини: пересувні авторемонтні майстерні та інші. Немеханізований інструмент, який є на оснащенні формування, його можливості та порядок застосування.

Засоби, які застосовуються при гасінні пожежі: засоби охолодження, ізолювання, розбавлення, хімічного гальмування реакції горіння, їх характеристики та області застосування.

Тема 2. Проведення першочергових та інших невідкладних робіт в осередках пожеж, їх гасіння, а також під час виникнення аварій, катастроф, стихійного лиха. (1 година)

Проведення спеціальної розвідки в місцях виникнення (загрози виникнення) надзвичайних ситуацій, шляхів руху сил цивільного захисту та маршрутів евакуації.

Вихідні дані для розрахунку сил і засобів для гасіння пожеж на різних об'єктах.

Прийоми гасіння пожеж на поверхах, у підвалах, будинках підвищеної поверховості тощо. Особливості гасіння пожеж у житловому будинку, навчальному закладі, на підприємстві. Обладнання для евакуації людей, у тому числі хворих, поранених з палаючих поверхів, підвалів, завалів тощо. Прийоми евакуації.

Особливості гасіння, прийоми і способи локалізації та гасіння лісових, торф'яних і степових пожеж. Особливості гасіння пожеж в ускладнених умовах (у спеку, при сильному вітрі, вночі тощо).

Заходи безпеки при гасінні пожеж.

Тема 3. Протипожежні профілактичні заходи у закладі. (1 година).

Зміст пожежно-профілактичних та інженерно-технічних заходів, які здійснюються на об'єкті, об'єм і порядок їх проведення. Практичне виконання пожежно-профілактичних заходів. Підготовка персоналу об'єкту господарювання до роботи з попередження можливих пожеж.

Тема 4. Способи та прийоми гасіння пожежі у закладі. Прийоми рятування людей з палаючих будівель і споруд. (2 години)

Вихідні дані для розрахунку сил і засобів для гасіння пожеж на різних об'єктах. Прийоми гасіння пожеж на поверхах, у підвалах, будинках підвищеної поверховості, на відкритих технологічних установках, які пов'язані з переробкою вуглеводневих газів, нафти і нафтопродуктів, нафти і нафтопродуктів у резервуарах, газових і нафтових фонтанів при проривах продуктопроводів тощо.

Обладнання для евакуації людей, у тому числі хворих, поранених з палаючих поверхів, підвалів, завалів тощо. Прийоми евакуації.

Для ланки обслуговування укриття

Тема 1. Загальні вимоги до утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту. (2 години)

Сховища цивільного захисту. Протирадіаційні укриття. Швидко споруджувані захисні споруди цивільного захисту. Споруди подвійного призначення та найпростіші укриття. Призначення, технічні характеристики обладнання захисних споруд (фільтровентиляційні установки, повітропроводи, герметичні клапани, проти вибухові пристрої, ємності для води, герметичні двері, каналізаційні системи, протипожежні засоби та ін.). Прилади для контролю зараженості повітря, що подається у захисну споруду. Контроль параметрів повітряного середовища. Правила утримання, проведення технічного огляду, контрольної перевірки та обслуговування обладнання захисних споруд. Пристосування будівель та приміщень під укриття.

Тема 2. Дії ланки обслуговування укриття щодо приведення його у готовність до прийому працівників та здобувачів освіти. (1 година)

Порядок приведення укриття у готовність до приймання працівників та учнів. Звільнення приміщень від майна, що не використовується при експлуатації споруд, підтримка нормальної температури і вологості, розконсервування інженерно-технічного обладнання і перевірка його справності. Підготовка місць розташування в сховищах.

Установка і підключення внутрішнього обладнання, засобів зв'язку і оповіщення, перевірка наявності інвентарю та обладнання. Порядок закладання запасів продовольства, медикаментів і води. Перевірка стану конструкцій, захисно-герметичних дверей. Перевірка роботи фільтровентиляційного обладнання, виявлення і усунення несправностей. Доповідь про виконані роботи. Пристосування будівель та приміщень під укриття. Заходи безпеки при проведенні робіт.

Тема 3. Документація ланки обслуговування укриття Новомиргородського ліцею №3. (2 години)

Організаційна структура, порядок оповіщення і збору формування, розподіл функціональних обов'язків, оснащення ланки. Отримання завдання, оцінка обстановки, прийняття рішення, постановка завдань особовому складу. Правила поведінки працівників та учнів у захисних спорудах цивільного захисту. Підтримання внутрішнього порядку в захисній споруді. Контроль параметрів повітряного середовища.